BIJLAGE 4

1. Introductie

Solar Provider Group (SPG) heeft tijdens de laatste 10 jaar meer dan 200 succesvolle zonne-energieprojecten kunnen realiseren. Hierdoor weten wij uit eigen ervaring hoe belangrijk het is om met verschillende stakeholders samen te werken naar een gemeenschappelijk doel.

Het doel van dit communicatie- en participatieplan is om duidelijk te maken hoe de stakeholders zijn betrokken in het proces en op welke manier er rekening is gehouden met hun wensen. In dit document wordt eerst de definitie van "stakeholders" en "participatie" gegeven. Vervolgens worden de wettelijke kaders op nationaal en gemeentelijk niveau beschreven waaraan SPG moet voldoen. Ten derde, zal een beschrijving worden gegeven over de doelen die SPG zich stelt en welke methode er wordt toegepast om deze doelen te bereiken. Daarna zal het plan van SPG worden beschreven. In het communicatie- en participatieverslag (zie Bijlage 5) wordt er verder ingegaan op de uitkomsten van het uitgevoerde plan.

zullen alle activiteiten die zijn ondernomen door SPG worden uitgelegd en ook worden teruggekoppeld aan de wettelijke kaders en opgestelde doelen. Hier wordt ook beschreven op welke manier de resultaten zijn opgenomen in de uiteindelijke vergunningsaanvraag.

2. Stakeholder en participatie

Het is van belang om eerst de termen "stakeholder" en "participatie" te definiëren. Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) Nederland heeft een definitie gegeven over stakeholders. Volgens het MVO zijn stakeholders "personen en organisaties die direct of indirect beïnvloed worden door de activiteiten van de onderneming of die een directe of indirecte invloed hebben op de onderneming[1]" (MVO, 2019). Deze definitie is noodzakelijk breed omdat voor elke onderneming of project de stakeholders zullen variëren. In hoofdstuk 5, wordt verder verduidelijkt wie de stakeholders waren voor het project Zonnepark Zuidgeest.

Participatie ofwel participeren wil zeggen "deelnemen in, deelnemen aan, meedoen aan[2]" (van Dale, 2019). Tijdens het realiseren van overheids- of ondernemingsprojecten is het van belang om burgers mee te laten participeren. Dit kan in de vorm van procesparticipatie of financiële participatie. Procesparticipatie gaat vooral over het betrekken van de buurt en/of regio bij het

[1] https://mvonederland.nl/stappenplan-stakeholdermanagement#tab=1
[2] https://www.vandale.nl/gratis-woordenboek/nederlands/betekenis/participeren

plannen, uitwerken, realiseren en exploiteren van het project. Financiële participatie biedt de mogelijkheid aan de buurt en/of regio om een project mede te financieren of te investeren en hiervoor een rendement te ontvangen. In dit document wordt er gefocust op procesparticipatie. In hoofdstuk 4 zal verder worden uitgelegd welke vormen van participatie SPG nastreeft gekoppeld aan onze doelstellingen.

3. Wettelijke kaders

Participatie wordt vanuit verschillende wettelijke kaders opgelegd om een project te realiseren. Op nationaal niveau is de nieuwe Omgevingswet hierin leidend. Deze zal in 2021 nationaal van kracht gaan maar SPG committeert zich aan de principes die in de Omgevingswet worden vastgesteld. Binnen de Omgevingswet is “participatie in de omgevingsvergunning” (Artikel 16.55 lid 6, Omgevingswet 2021) van toepassing voor SPG aangezien voor het Zonnepark Zuidgeest een omgevingsvergunning wordt aangevraagd. In Artikel 16.55 lid 6 wordt aangegeven dat de initiatiefnemer duidelijk moet aangeven of, en hoe, er overleg is geweest met stakeholders.

Naast de eisen vanuit de Omgevingswet heeft elke gemeente eigen ideeën over participatie en onder welke voorwaarden dit moet plaatsvinden. De gemeente Bergen op Zoom heeft in het document “Beleidsvisie zonne-energie” aangegeven dat initiatiefnemer de mogelijkheden voor participatie onderzoekt. De initiatiefnemer wordt uitgedaagd om een balans te vinden zodat zonneparken een bredere steun krijgen in de maatschappij. SPG gaat deze uitdaging graag aan en stelt daarbij ook zelf doelen op om stakeholder participatie te stimuleren.

4. Doelen

Om binnen deze kaders te opereren en een gedegen stakeholder participatie strategie te ontwikkelen, stelt SPG zich doelen voor die bereikt moeten worden. Deze worden geformuleerd op basis van extern (Omgevingswet en Beleid gemeente Bergen op Zoom) en intern beleid. Voor Zonnepark Zuidgeest zijn de volgende doelen opgesteld.

4.1. Doel 1: Advies vanuit de stakeholders

SPG baseert zich voor dit eerste doel op de participatieladder. De participatieladder is ontwikkeld om aan te geven welke vormen van participatie er kunnen worden opgezet om de stakeholder te betrekken in een project. De oorspronkelijke ladder werd ontwikkeld door

bekend sociaal wetenschapper Arnstein (1969)[3]. Deze wordt nog steeds veel gebruikt door overheden en ondernemingen. Zo hebben verschillende gemeenten in Nederland de ladder opgenomen in het beleid omtrent zonneparken. De participatieladder telt 5 treden van informeren tot mee beslissen. SPG heeft als minimale standaard het halen van de derde trede (adviseren) van de participatieladder maar waar mogelijk het halen van de vierde trede (coproduceren). Om deze te halen moeten de eerste twee treden (informeren en raadplegen) ook gehaald worden.

Trede 1, informeren, kenmerkt zich door communicatie in eenrichtingsverkeer. De stakeholders worden vanuit de initiatiefnemer geïnformeerd over het project door middel van verschillende instrumenten zoals nieuwsbrieven. Door alleen te informeren hebben de stakeholders hebben geen enkele vorm van inspraak in het project en horen alleen toe. Bij de tweede trede, raadplegen, gaat de communicatie in tweerichtingsverkeer. Hierbij wordt er door de initiatiefnemer actief gevraagd naar meningen en ideeën van de stakeholders. Deze trede kan worden bereikt door enquêtes af te nemen of door inspraakavonden te organiseren. Door te raadplegen kunnen stakeholders duidelijk maken wat ze vinden van een initiatief. Vervolgens kenmerkt de derde trede, adviseren, zich door het integreren van de meningen en ideeën van de stakeholders in de projectplannen. De initiatiefnemer neemt de suggesties van de stakeholders serieus en probeert deze ook door te voeren in het project. Het verkrijgen van feedback kan gebeuren tijdens persoonlijke bezoeken bij omwonenden bijvoorbeeld. Het is daarna van belang deze feedback te verzamelen en te verwerken. Trede 4 komt in beeld als de procesparticipatie ook structurele vorm krijgt.

Het is belangrijk om duidelijk te maken dat er geen vast methode is om de derde of vierde trede te bereiken. De methode zal nooit lineaire zijn d.w.z. dat niet eerst alle instrumenten van de onderste treden moeten worden uitgevoerd voordat de derde trede kan worden bereikt. Bijvoorbeeld, afhankelijk van het project kan het zijn dat er eerst persoonlijke bezoeken worden gebracht nog voordat er een inspraakavond is geweest. Ook wil deze classificatie niet zeggen dat alle instrumenten onafhankelijk gebruikt worden. Meerdere instrumenten kunnen tegelijkertijd worden toegepast, bijvoorbeeld het combineren van enquêtes met persoonlijke bezoeken.

[3] Sherry R. Arnstein (1969). A Ladder Of Citizen Participation. Journal of the American Institute of Planners 35 (4): 216–224

4.2. Doel 2: Persoonlijke relatie

Het is voor SPG heel belangrijk om een persoonlijke relatie op te bouwen met de stakeholders. Met een persoonlijke relatie willen wij zeggen dat er op zijn minst één direct contact moment geweest moet zijn tussen SPG en de betrokkenen. Een 'direct contact moment' wil zeggen dat SPG en de betrokken partij persoonlijk met elkaar hebben gesproken. Omdat niet elke stakeholder dezelfde belangen heeft in een project, is het onze ambitie om in ieder geval met de volgende stakeholders een persoonlijke relatie op te bouwen:

- Primair omwonende(n)
- Lokale (energie) coöperatie(s)
- Lokale belangenbehartiger(s) (b.v. dorpsraad)

4.3. Doel 3: Samenwerking

SPG heeft als derde doel dat er voor alle zonnepark projecten met verschillende partijen wordt samengewerkt. Het aangaan van positieve relaties met andere partijen versterkt elkaar en het zonnepark. Daarom stelt SPG zich het doel om voor Zonnepark Zuidgeest met zeker één externe lokale partij samen te werken die kan bijdrage aan de ontwikkeling van het project. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden een lokale (energie) coöperatie maar ook andere lokale ondernemingen. In eerste instantie wordt dit doel gemeten aan de hand van intentieverklaringen die zijn gegeven door beide partijen (mondeling of schriftelijk).

5. Communicatie- en participatieplan

De bovenstaande wettelijke kaders en doelen kunnen beter worden bereikt als er een gedegen Communicatie- en Participatieplan (CPP) is ontwikkeld. Elke CPP die door SPG wordt gemaakt is opgebouwd uit drie bouwstenen namelijk stakeholder identificatie, overzicht van de activiteiten en de planning van de activiteiten. Deze drie elementen zullen worden uitgelegd voor Zonnepark Zuidgeest.

5.1. Stakeholder identificatie

De eerste bouwsteen voor het uitvoeren van de SPP is de stakeholder identificatie. Zoals beschreven zijn stakeholders personen die direct of indirect worden beïnvloed door een project of direct of indirect invloed kunnen uitoefenen op een project. Voor Zonnepark Zuidgeest zijn 6 categorieën gemaakt waarin 20 verschillende stakeholders zijn geïdentificeerd (zie Tabel 1).

Voor Zonnepark Zuidgeest is er een onderscheid gemaakt tussen primair en secundair omwonenden. Dit is gedaan omdat sommige mensen dichter bij het park wonen dan andere, waardoor er verschillende interesse kan zijn voor het project. Voor de categorieën primair en secundair omwonenden is er gekeken naar een aantal elementen om deze van elkaar te onderscheiden. Van belang is natuurlijk hoe dicht de omwonenden bij het projectkavel wonen. Zo wonen primair omwonenden ongeveer binnen een straal van 250m en secundair omwonenden ongeveer binnen een straal van 500m. Maar er wordt niet alleen gekeken naar de afstand; ook is er rekening gehouden met de zichtlijnen vanaf de huizen van de omwonenden naar het park. Zo kan het zijn dat omwonenden die verder van het project wonen, maar een open zichtlijn hebben naar het park toch nog als primair omwonende worden geïdentificeerd. Verder zijn belangrijke stakeholders de (lokale) media, lokale (energie) coöperaties, belangenbehartigers en overige groepen binnen de gemeenschap.

	Naam/Organisatie	**Adres**
Landeigenaar (L)	L1	Zuidgeest 1
Primair omwonenden (PO)	PO1	Zuidgeest 1a
	PO2	Zuidgeest 9
	PO3	Zuidgeest 7
	PO4	Zuidgeest 5
	PO5	Zuidgeest 3
	PO6	Zuidgeest 13
	PO7	Zandven 1
	PO8	Zandven 3
	PO9	Zandven 5
	PO10	Zandven 7
Secundair omwonenden (SO)	SO1	Zuidgeest 15
	SO2	Lange Steen 1
	SO3	Heimolen 56
Media (M)	M1; BN de Stem	
	M2; Gazet Bergen op Zoom	
Lokale energie coöperatie (LEC1)	LEC1; Energie coöperatie Bergen op Zon	Blokstallen 2b

Overige (O)	O1; Camping Uit en Thuis	Heimolen 56
	O2; De Nieuwe Drenck	Zuidgeest 17
	O3; Kaasboerderij de Zuidgeest	Zandven 68b

Tabel 1: Stakeholder identificatie

5.2. Overzicht activiteiten

Procesparticipatie kan op verschillende manieren vorm worden gegeven. De volgende activiteiten zouden voor de stakeholders van toepassing zijn.

	Overzicht van mogelijke activiteiten
Landeigenaar	- Brief - Nieuwsbrief - Inspraakavond
Primaire omwonden (PO1 – P11)	- Brief - Persoonlijk gesprek - Nieuwsbrief - Enquête - Inspraakavond
Secundaire omwonenden (SO1 – SO3)	- Brief - Persoonlijk gesprek - Nieuwsbrief - Inspraakavond
BN de Stem (M1)	- Nieuwsbrief - Inspraakavond
Gazet Bergen op Zoom (M2)	- Brief - Nieuwsbrief - Inspraakavond
Energie Coöperatie Bergen op Zon (LEC1)	- Brief - Samenwerkingsgesprek - Nieuwsbrief - Inspraakavond
Camping Uit en Thuis (O1)	- Brief - Samenwerkingsgesprek

	- Nieuwsbrief - Inspraakavond
De Nieuwe Drenck (O2)	- Brief - Samenwerkingsgesprek - Nieuwsbrief - Inspraakavond
Kaasboerderij de Zuidgeest (O3)	- Brief - Samenwerkingsgesprek - Nieuwsbrief - Inspraakavond

Tabel 2: Overzicht activiteiten

5.3. Planning van stakeholder participatieplan

De planning voor het uitvoeren van deze CPP voor Zonnepark Zuidgeest ziet er als volgt uit.

		Juli		Augustus				September			
		Week 3	Week 4	Week 1	Week 2	Week 3	Week 4	Week 1	Week 2	Week 3	Week 4
Brief											
Persoonlijk gesprek											
Nieuwsbrief											
Samenwerkings-gesprek	LEC1										
	O1										
	O2										
	O3										
Inspraakavond											

Tabel 3: Planning overzicht CPP

5.4. Integratie in communicatie- en participatieverslag

Tijdens elke activiteit is het belangrijkste om feedback en commentaar te verzamelen van de stakeholders. Deze zal door SPG worden bijgehouden en bekeken hoe alles geïntegreerd kan worden in de projectplannen voor Zonnepark Zuidgeest. Na elk evaluatie moment zullen de resultaten weer worden teruggekoppeld naar de stakeholders door het versturen van nieuwsbrieven of het organiseren van informatieavonden. Op deze manier blijft SPG in constant contact en worden de plannen zo goed mogelijk met de stakeholder afgestemd. In het communicatie- en participatieverslag is de daadwerkelijk integratie voor Zonnepark Zuidgeest te lezen (zie Bijlage 5).